

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
Державна установа «Національний інститут хірургії та
трансплантології імені О.О.Шалімова НАМН України»

УХВАЛЕНО

Вченою Радою ДУ
“Національний
інститут хірургії та
трансплантології ім.
О.О. Шалімова
НАМН України”

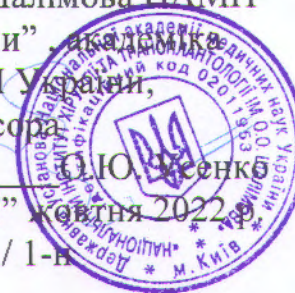
“28” жовтня 2022 р.

Протокол №5

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказом директора ДУ
“Національний
інститут хірургії та
трансплантології ім.
О.О. Шалімова НАМН
України”, академіка
НАМН України,
професора

О.Ю. Ісєнко
від “31” жовтня 2022 р.
№ 246 / 1-н

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни
«ТРАНСПЛАНТАЦІЯ ОРГАНІВ ТА ВИКОРИСТАННЯ
ТРАНСПЛАНТАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ХІРУРГІЇ»
(спеціальний курс з суміжної дисципліни за вибором)

Форма навчання: очна, з елементами дистанційного навчання на базі
програмного комплексу «Microsoft Teams».

ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ
третього (освітньо-наукового) рівня

галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

спеціальність 222 Медицина

спеціалізація Хірургія

Силабус вибіркової дисципліни професійної підготовки - «Відновлювальна хірургія травматичних пошкоджень» (спеціальний курс з суміжної дисципліни за вибором) з підготовки доктора філософії

РОЗРОБНИКИ

№ п.п.	ПІБ	Вчене звання	Науковий ступінь	посада
1.	Усенко Олександр Юрійович	Академік НАМН України, професор	Доктор медичних наук	Директор
2.	Кости́лев Михайло Володимирович	Професор	Доктор медичних наук	Заступник директора з наукової роботи
3.	Салютін Руслан Вікторович	Старший дослідник	Доктор медичних наук	Заступник директора з науково-організаційної роботи
4.	Копчак Володимир Михайлович	Професор	Доктор медичних наук	Завідувач відділу хірургії підшлункової залози та реконструктивної хірургії жовчних проток
5.	Сморжевський Валентін Йосипович	Професор	Доктор медичних наук	Професор кафедри хірургії та трансплантології НУОЗ ім.П.Л.Шупика

Склад проектної групи обговорено і схвалено на засіданні вченої ради ДУ «НІХТ ім. О. О. Шалімова НАМН України» (протокол № 8 від 24 червня 2016 року).

Силабус затверджено на засіданні Вченої ради
ДУ «НІХТ ім. О.О.Шалімова НАМН України»
від «28» жовтня 2022 р., протокол № 5

I. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ОНП	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	22 « Охорона здоров'я» <u>222 Медицина</u>	Рік навчання 2
Кількість годин –30 год. (1 ECTS)		Семестр 4-ий
		Лекції 2 год.
		Практичні (семінарські) 8 год.
ІНДЗ: <u>передбачено</u>		Самостійна підготовка 18 год.
		Форма контролю: залік 2 год.
Мова навчання		Українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

Таблиця 2

Прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання, посада	1. Салютін Руслан Вікторович – д-р мед. наук, ст. науковий співробітник, заступник директора з науково-організаційної роботи. 2. Зограб'ян Рубен Овакімович – д-р мед. наук, завідувач відділу трансплантації нирки. 3. Гриненко Олександр Валентинович – канд. мед. наук, завідувач відділу трансплантації та хірургії печінки. 4. Габріелян Артур Володимирович – д-р мед. наук, зав. відділом трансплантації серця та кардіохірургії.
Контактна інформація	info@surgery.org.ua
Дні занять	Заняття за розкладом, за потреби – онлайн

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

1. **Анотація курсу.** Дисципліна «Трансплантація органів та використання трансплантаційних технологій в хірургії» (спеціальний курс з

суміжної дисципліни за вибором) уведена для вивчення аспірантами 2 року навчання у ДУ «НІХТ ім. О.О.Шалімова НАМН України».

Предмет курсу – Силабус дисципліни «Трансплантація органів та використання трансплантаційних технологій в хірургії» (спеціальний курс з суміжної дисципліни за вибором) спрямований на отримання поглиблених як теоретичних, так і практично-прикладних знань про сучасні методи органної трансплантації для набуття аспірантами вмінь і навичок, необхідних для належного здійснення професійної та науково-дослідної діяльності. Вивчення дисципліни дозволить удосконалити загально-професійні, спеціалізовано-професійні, дослідницькі, аналітичні компетенції з хірургії задля досягнення рівня знань та вмінь відповідно до кваліфікаційних вимог для отримання ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина» (спеціалізація «Хірургія»).

Пререквізити й постреквізити. До пререквізитів курсу відносимо володіння фаховими знаннями на другому освітньо-науковому рівні.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета викладання спеціального курсу з суміжної дисципліни за вибором «Трансплантація органів та використання трансплантаційних технологій в хірургії» передбачає здобуття та поглиблення комплексу знань, вмінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних завдань із цієї дисципліни, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, що вирішує актуальне наукове завдання у хірургії, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Також вдосконалення знань про методики виконання органної трансплантації та використання трансплантаційних технологій в хірургічній практиці. Набуття власного досвіду лікування пацієнтів, що потребують трансплантації органів (печінки та нирок).

Результати навчання (компетентності). Опанувавши курс «Відновлювальна хірургія травматичних пошкоджень» аспіранти здобудуть такі компетентності:

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність до вдосконалення та розвитку власного інтелектуального та загальнокультурного рівню.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до спілкування і роботи у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті.

ЗК5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї.

ЗК6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1. Глибоке знання і систематичне розуміння предметної області за напрямом та тематикою наукових досліджень у галузі медицини, майбутньої професійної діяльності у сфері медичної вищої освіти.

СК2. Здатність до визначення потреби у додаткових знаннях за напрямком наукових досліджень, формулювати дослідницькі питання, генерувати наукові гіпотези у сфері медичної вищої освіти.

СК3. Здатність розробляти та управляти науковими проектами у сфері медицини.

СК4. Здатність обирати методи та критерії оцінки досліджуваних феноменів та процесів в галузі медицини відповідно до цілей та завдань наукового проекту.

СК5. Володіння сучасними методами наукового дослідження.

СК6. Здатність проводити коректний аналіз та узагальнення результатів наукового дослідження.

СК7. Здатність інтерпретувати можливості і обмеження дослідження, його роль у суспільстві.

Програмні результати навчання

ПРН2. Визначати основоположні поняття галузі знання, критично осмислювати проблеми галузі знання та проблеми на межі предметних галузей, виокремлювати і характеризувати теоретичний/емпіричний та фундаментальний/прикладний виміри галузі знання.

ПРН3. Усвідомлювати філософські засади сучасного наукового знання, наукової раціональності, наукової картини світу, природничих, медичних і соціогуманітарних моделей сучасного наукового дискурсу.

ПРН5. Інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій.

ПРН6. Формулювати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження. Вміти визначити об'єкт, суб'єкт і предмет досліджень, використовуючи гносеологічні підходи до розв'язання проблем.

ПРН11. Отримувати, аналізувати, оцінювати та використовувати ресурси, що мають відношення до вирішення наукових проблем і задач хірургії.

ПРН12. Впроваджувати результати наукових досліджень у медичну практику, освітній процес, суспільство.

ПРН13. Застосовувати сучасні інформаційні технології у професійній діяльності.

ПРН20. Організовувати роботу колективу (студентів, колег, міждисциплінарної команди).

ПРН21. Застосовувати в лікувальній практиці новітні медичні технології за принципами доказової медицини.

IV. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Таблиця 3.

Назви тем	Лекції, годин	Практичні, семінари	Самостійна робота	Бали	Викладач
Тема 1. Предмет та завдання спеціальності «Трансплантологія» (організація служби гемодіалізу і трансплантації органів в Україні. керівні законодавчі та нормативні документи з трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини). Загальна та трансплантаційна імунологія (головний комплекс гістосумісності, імунобіологія відторгнення трансплантату, трансплантаційні антигени, розпізнавання алоантигенів, клітинні механізми відторгнення, роль цитокінів та їх рецепторів, типи відторгнення, імуносупресія при трансплантації). Донорське забезпечення трансплантації (етичні, соціально-правові та релігійні аспекти донорства органів, визначення поняття смерті, констатація смерті мозку, хірургічна техніка вилучення донорських органів, консервація донорських органів, підготовка донорського органа до трансплантації). Трансплант-координатор (Завдання та правова організація роботи Єдиної державної інформаційної системи трансплантації (ЄДІСТ)).	1	4	6	20	Салютін РВ

Методологія формування реєстрів живих донорів та листів очікування на трансплантацію органів.					
Тема 2. Трансплантація нирки Показання, протипоказання до трансплантації нирки та підбір реципієнтів. Гемодіаліз в підготовці хворих до трансплантації нирки, інші екстракорпоральні методи лікування в підготовці реципієнтів до трансплантації нирки: перитонеальний діаліз, гемокарбоперфузія, плазмаферез, лімфосорбція. Хірургічні принципи операції трансплантації нирки від живого донора та від трупного донора. Хірургічні ускладнення операції трансплантації нирки. Реакції відторгнення та інші ниркові ускладнення трансплантації нирки.	1	2	4	10	Зограб'ян РО
Тема 3. Трансплантація серця. Показання, протипоказання для трансплантації серця і відбір потенціальних реципієнтів. Хірургічна техніка трансплантації серця. Ортотопічна трансплантація серця та екстротопічна трансплантація серця. Основні етапи операції у донора і обробка трансплантата; операція у реципієнта. Трансплантація одної або двох легень (Показання та протипоказання для трансплантації ізольованої легені. Показання та протипоказання для трансплантації обох легень. Хірургічна техніка трансплантації легень. Операція у донора. Операція у реципієнта при трансплантації ізольованої легені. Операція у реципієнта при трансплантації обох легень. Ранні та пізні ускладнення	-	2	4	10	Габрієлян АВ
Тема 4. Трансплантація печінки. Показання та протипоказання до ортотопічної трансплантації печінки. Хірургічна техніка ортотопічної трансплантації печінки. Гепатектомія. Підключення вено-венозного обходу. Судинні анастомози. Гемостаз і накладання жовчєвідвідного анастомозу. Імуносупресивна терапія. Моніторинг і корекція функції пересадженої печінки. Відторгнення. Інфекційні ускладнення. Пересадка долі печінки від живого родинного донора. Результати трансплантації від трупного і живого родинного донора обшірних дефектів тканин шкіряними клаптями.	-	2	4	10	Гриненко ОВ
Залік		2		50	

РАЗОМ:	4	12	18	100	
	ВСЬОГО		30	100	

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ.

Навчально-методичні матеріали самостійної роботи аспірантів враховують специфіку вибіркової навчальної дисципліни професійної підготовки – «Трансплантація органів та використання трансплантаційних технологій в хірургії». Рекомендації до самостійного вивчення навчального матеріалу включають вказівки щодо терміну та обсягу засвоєння матеріалу із зазначенням навчальних і наукових видань, що використовуються з цією метою, а також питання для самоконтролю, тести, контрольні завдання, приклади рішення ситуативних задач, критерії оцінювання. Методичні рекомендації до самостійної роботи аспірантів включають таку інформацію (залежно від форми проведення занять):

- методичні рекомендації до самостійної роботи – тематику і методичні поради з акцентуванням уваги аспіранта на основних проблемних питаннях, які розглядаються, список літературних джерел, тощо;
- методичні рекомендації до практичних занять – варіанти постановки питань і задач та відповіді до них, приклади ситуативних задач та варіанти рішень.

Форми та види організації самостійної роботи

Самостійна робота аспіранта над засвоєнням навчального матеріалу з курсу «Трансплантація органів та використання трансплантаційних технологій в хірургії», може виконуватись у бібліотеці ДУ «НІХТ ім. О. О. Шалімова НАМН України», у Національній медичній бібліотеці, а також в домашніх умовах.

Передбачаються такі організаційні *форми* самостійної роботи аспіранта:

- навчальна робота, яка виконується самостійно у вільний від занять та зручний для аспіранта час, як правило, поза аудиторією;
- навчальна робота, яка з урахуванням специфіки вибіркової навчальної дисципліни професійної підготовки - курс «Трансплантація органів та використання трансплантаційних технологій в хірургії» викладається у відділеннях ДУ «НІХТ ім. О. О. Шалімова НАМН України»;
- вдосконалення теоретичних і практичних навичок в умовах робочих нарад у відділеннях хірургії та трансплантації нирки та хірургії та трансплантації печінки ДУ «НІХТ ім. О. О. Шалімова НАМН України»;
- робота аспіранта над індивідуальними завданнями під керівництвом викладача (аудиторна робота, робота з використанням комп'ютерної техніки, тощо);

- індивідуальні навчальні завдання з вибіркової навчальної дисципліни професійної підготовки - курс «Трансплантація органів та використання трансплантаційних технологій в хірургії», які видаються аспірантам у терміни, передбачені візиткою навчальної дисципліни і виконуються кожним аспірантом самостійно при консультуванні викладачів;
- індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ) – вид позааудиторної самостійної роботи аспіранта навчального або навчально-дослідницького характеру, які виконуються у процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу в даному семестрі в терміни, передбачені програмою навчальної дисципліни;
- робота аспіранта по виконанню дисертаційної роботи.

Найпоширенішими **видами** індивідуальних навчальних та індивідуальних навчально-дослідних завдань є:

- робота з підручниками або посібниками;
- розв'язування та складання практичних (наприклад, ситуативних) задач різного рівня складності з теми (чи модуля);
- комплексний опис процесів, тенденцій, явищ, об'єктів;
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, історичні довідки тощо;
- розробка навчальних та діагностичних тестових завдань з предмету;
- проведення діагностичних досліджень та їх інтерпретація;
- реферування іноземних текстів за фаховими темами.

Зміст самостійної роботи аспіранта вибіркової навчальної дисципліни професійної підготовки - курс «Трансплантація органів та використання трансплантаційних технологій в хірургії» визначається робочою програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача і може складатися з таких **видів роботи**:

- підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних, співбесіди з лектором тощо);
- виконання індивідуальних завдань;
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно робочої програми навчальної дисципліни;
- виконання контрольних робіт при дистанційній формі навчання;
- підготовка і виконання завдань, передбачених програмою практичної підготовки, дисертаційних робіт тощо;
- підготовка до усіх видів контролю, в тому числі до заліку та підсумкової атестації (виконання дисертаційної роботи);
- робота у наукових проблемних групах молодих вчених, семінарах тощо;
- участь у роботі наукових і науково-практичних конференцій, семінарів з фаху «Хірургія» тощо;

- виконання завдань, які базуються на використанні сучасних інформаційних технологій і комп'ютерних засобів навчання.

Методичні матеріали для самостійної роботи аспірантів передбачають можливість проведення самоконтролю з боку аспіранта. Для самостійної роботи аспіранту також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література зі спеціальності «Хірургія». Матеріально-технічне й інформаційно-технічне забезпечення самостійної роботи аспіранта містить:

- навчальну і навчально-методичну літературу з хірургії;
- бібліотеку з читальним залом, укомплектованим відповідно до діючих нормативів;
- комп'ютерний клас та можливість роботи в мережі Інтернет.

Забезпечення належних умов самостійної роботи аспіранта на навчальних об'єктах підвищеної небезпеки здійснюється за попередньо укладеним графіком під керівництвом наукового керівника.

VI. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів та критерії оцінювання

Під час вивчення нормативної навчальної дисципліни професійної підготовки спеціального курсу «Трансплантація органів та використання трансплантаційних технологій в хірургії», аспірант виконує такі види робіт: вивчення теоретичного й практичного матеріалу (на практичних заняттях), включно з підготовкою індивідуального завдання та залікових питань. Повноцінне засвоєння курсу передбачає відвідування лекцій, індивідуальне опрацювання текстових та медійних джерел відповідно до тематики занять; підготовку до перевірки знань (теми оцінюються по 10 або 20 балів за кожне практичне заняття). Залік (50 балів) має на меті висвітлити індивідуальні результати навчання. Враховуючи вибіркового характер освітньої компоненти, додаткових заохочень за участь у різних видах наукової та навчальної діяльності (публікація статей і тез доповідей, виступи на конференціях тощо) – не передбачається. Аспірантам можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування врегульований Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність у ДУ «НІХТ ім. О. О. Шалімова НАМН України». Згідно встановленого порядку можуть бути визнані результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають одному заліковому модулю, або окремому змістовому модулю, темі (темам),

які передбачені силабусом. Учасники курсу мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто до апеляційної комісії.

Відвідування лекцій. Відвідування лекцій – обов’язкове.

Відвідування семінарів. Кожен семінар або практичне зайняття оцінюються, їх відвідування – обов’язкове. Втрачені через відсутність аспіранта бали – не відпрацьовуються, за винятком, якщо заняття було пропущене через поважну причину, підтверджену документально.

Несвоєчасне виконання завдання.

Аспірант, що з певних причин не відвідує лекції, зобов’язаний аргументувати свою відсутність. Якщо аспірант відсутній на практичному занятті з поважної причини, відпрацювання здійснюється під час індивідуально узгодженої консультації. Відсутність аспіранта на підсумкових видах роботи оцінюється в «0» балів. Повторне написання робіт можливе лише за наявності офіційного документу, який підтверджує причину відсутності студента.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Аспіранти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами у ЗВО.

Дотримання правил навчальної етики та академічної доброчесності:

Учасник освітнього процесу повинен виявляти толерантність і дотримуватися етичних норм та правил поведінки під час спілкування з іншими аспірантами та викладачем, сумлінно виконувати покладені на нього обов’язки, прагнути до особистісного й професійного зростання та уникати будь-яких виявів неправдивості, що порушують наукову етику й виражають неповагу до чужих інтелектуальних надбань (врегульовано: Положенням про наукову і академічну доброчесність у ДУ «НІХТ ім. О. О. Шалімова НАМН України». Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

ВІІ. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Усі види навчальної діяльності аспіранта оцінюються певною кількістю балів. Підсумковий контроль здійснюється у формі складання заліку. Сумарна максимальна кількість балів, яку аспірант може отримати під час засвоєння курсу та під час підсумкових заходів – 100 балів. Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. Поточне оцінювання (максимум 50 балів);
3. Залік (максимум 50 балів).

Засвоєння курсу зараховується за умов набрання понад 60 балів. Підсумкову оцінку за національною шкалою буде внесено в залікову відомість. Інформацію про вивчення вибіркової навчальної дисципліни професійної підготовки – спеціального курсу з хірургії «Трансплантація органів та використання трансплантаційних технологій в хірургії» буде внесено до особливих здобутків.

Шкала оцінювання

Таблиця 5

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

ВІІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Лісовий В. М. Актуальні питання трансплантації нирки: навч-посібник для лікарів- інтернів. / Лісовий В. М., Андон'єва Н. М. – Харків: ХНМУ, 2013 – 184
2. Пасечніков С. П. Урологія: підручник для студ. вищих мед навч. закладів / С. П. Пасечніков, С. О. Возіанов, В. М. Лісовий та ін.; за ред. С. П. Пасечнікова. – Вінниця: Нова Книга, 2015. – Вид. 2-ге, випр.. і допов. – 432 с.: іл.

3. Пиріг Л. А. Нефрологія : національний підручник / Л. А. Пиріг, Д. Д. Іванов, О. І. Таран [та ін.] ; за ред. : Л. А. Пирога, Д. Д. Іванова ; Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика. – Донецьк : Заславський О. Ю., 2014. – 315 с. : іл., табл.
4. Трансплантологія. Навчальний посібник для студентів, лікарів-інтернів та лікарів-курсантів / за ред. Акад. НАМН України, проф. О.С. Никоненка. – Запоріжжя. – 2016, с. 116.
5. Закон України Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині із змінами // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2018. – No 28. – ст. 232.

Допоміжна:

1. Навчальна програма «Спеціалізація з трансплантології» / С.М. Завгородній, О.С. Ніконенко та ін. // ДЗ «ЗМАПО МОЗ України», 2020 р., 64 с.
2. Коваль Д., Руденко. Трансплантація органів – порятунок людських життів: роль транспланткоординатора. Аналітична записка / Український центр європейської політики. – 2019. – 12 с.

Електронні ресурси

<http://mon.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України;
<http://president.gov.ua> – офіційний веб-сайт Президента України;
<http://rada.gov.ua/> – офіційний портал Верховної Ради України;
<http://www.kmu.gov.ua/> – Урядовий портал, єдиний веб-портал органів виконавчої влади України;
<http://www.moz.gov.ua/ua/portal/> – офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України;
<http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського;
<http://www.nplu.org/> – Національна Парламентська бібліотека України;
<http://www.who.int/> – офіційний веб-сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я.
<http://erassociety.org/>
<http://www.espen.org/>
<http://onlinelibrary.wiley.com/>
www.elsevier.com/books-and-journals
<http://link.springer.com/search?facet-discipline=%22Medicine%22>
<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>
<http://www.clinicalnutritionjournal.com/>
<http://www.cancer.gov/>

<http://www.cancer.net/>
<http://jco.ascopubs.org/>
<http://jop.ascopubs.org/>
<http://www.pubpdf.com/>
<http://www.websurg.com/>
<http://www.cochrane.org/>
<http://www.wjgnet.com/>
<http://www.nejm.org/>
<https://www.omicsonline.org/>
<http://radiopaedia.org/>
<http://cancerres.aacrjournals.org/>
<http://www.ijcem.com/>
<http://www.surgukraine.com.ua/>
<http://hirurgiya.com.ua/>
<http://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/surgery/index>
<http://www.clinicaloncology.com.ua/>
<http://heartandvessels.com.ua/>